

MARKKINAOIKEUDELLE

ASIA Vastine asiassa 52/03.04.04.00.04/2025

HANKINTA Mustanlahden sataman aallonvaimenninlaiturien ST- urakan hankinta
Tampereen kaupungin diaarinumero TRE:5418/02.07.01/2024

Hankintapäätös: Tampereen kaupunki, Kilpailukyky ja innovaatiot, Strateginen hankekehitys,
Viiden tähden keskusta – kehitysohjelma, hankejohtaja 20.1.2025 § 6

VASTINEEN ANTAJA

Tampereen kaupunki (0211675-2)

Kilpailukyky ja innovaatiot, Strateginen hankekehitys, Viiden tähden keskusta –
kehitysohjelma

(jäljempänä myös "Hankintayksikkö")

ASIAMIEN JA PROSESSIOSOITE

OTM Katja Korhonen

Tampereen kaupunki
Konsernihallinto, lakiasiainyksikkö
Frenckellin aukio 2 B
PL 487
33101 Tampere
puh 040 128 6993
katja.korhonen@tampere.fi

Tampereen kaupungille tulevat viestit pyydetään toimittamaan osoitteisiin
kirjaamo@tampere.fi sekä katja.korhonen@tampere.fi

VALITTAJA

A-Laiturit Oy (0911899-6)
Asianajaja, OTT Marko Mononen
Properta Asianajotoimisto Oy
Bulevardi 6 C 22, 00120 Helsinki
Puh. 040 501 7302
Sähköposti: marko.mononen@properta.fi

HANKINTAPÄÄTÖKSEN TIEDOKSIANTO

Tampereen kaupunki hankejohtajan 20.1.2025 § 6 hankintapäätös oikaisuohjeineen ja
valitusosoituksineen on annettu tiedoksi valittajalle ja muille tarjoajille sähköpostitse
20.1.2025.

SUOSTUMUS SÄHKÖISEEN TIEDOKSIANTOON

Tampereen kaupunki antaa suostumuksen päätöksen sähköiseen tiedoksiantoon. Markkinaoikeuden päätös pyydetään toimittamaan sähköpostiosoitteeseen kirjaamo@tampere.fi sekä tiedoksi myös asiamiehen sähköpostiin.

HANKINNAN ARVO

Mustanlahden sataman aallonvaimenninlaiturien ST-urakan ennakoidun arvon arvioitiin ylittävän Rakennusurakoiden kansallisen kynnysarvon (150.000), mutta arvioitiin olevan alle 1 miljoonaa euroa alv 0%.

Hankintailmoitus julkaistiin Hilmassa 29.11.2024 (2024–151388) ja tarjouspyyntöasiakirjat olivat kenen tahansa saatavilla Buildercom-palvelussa.

SAADUT TARJOUKSET JA SALASSAPIDETTÄVÄT TIEDOT

Tampereen kaupungin vastine ei sisällä liikesalaisuuksia.

Hankintaa koskeva tarjouspyyntömateriaali eikä hankintapäätös sisällä liikesalaisuuksia. Asiakirjat toimitetaan markkinaoikeudelle erikseen.

Tarjouskilpailuun saatiin määräaikaan 7.1.2025 klo 9.00 mennessä Buildercom-palveluun neljä kappaletta tarjouksia:

Suomen Laiturikauppa Oy (26722274-9)

Marinetek Finland Oy (2222895-4)

Reittitiimi Oy (1747694-5)

A-Laiturit Oy (0911899-6)

Tampereen kaupunki toimittaa erikseen markkinaoikeudelle tarjouskilpailussa annetut tarjoukset, jotka sisältävät liikesalaisuuksia sekä tarjousten versiot, joihin ei sisälly liikesalaisuuksia.

HANKINTAYKSIKÖN VAATIMUKSET

- 1) Tampereen kaupunki vaatii, että mikäli valittajan valitus on saapunut markkinaoikeudelle 3.2.2025 klo 16.15 jälkeen, valitus jätetään myöhässä tehtynä tutkimatta. Saadusta aineistosta ei selviä minä kellonaikana valitus on saapunut markkinaoikeudelle.
- 2) Tampereen kaupunki vaatii, että markkinaoikeus hylkää A-Laiturit Oy:n (0911899-6) valituksen kokonaisuudessaan.
- 3) Tampereen kaupunki vaatii, että valittajan tulee pitää oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan.
- 4) Tampereen kaupunki vaatii, arvonlisäverottoman oikeudenkäyntikulunsa korvaamista korkolain 4 § 1 momentin mukaisine viivästyskorkeineen siitä lähtien, kun kuukausi on kulunut siitä päivästä, jona päätös on ollut valittajan saatavissa. Tampereen kaupunki varaa oikeuden esittää lopullisen oikeudenkäyntikuluvaateensa ja kuluerittelyn, kun asian käsittelyssä tarpeelliset lausumat on annettu. Tähänastiset arvonlisäverottomat oikeudenkäyntikulut ovat yhteensä 3600 euroa.

HANKINTAYKSİKÖN VASTINE

Johdanto

Tampereen kaupunki, Kilpailukyky ja innovaatiot, Strateginen hankekehitys, Viiden tähden keskusta – kehitysohjelma, hankejohtaja on tehnyt 20.1.2025 § 6 hankintapäätöksen Mustanlahden sataman aallonvaimenninlaiturien ST- urakan hankinnasta. A-Laiturit Oy (0911899-6) on 3.2.2025 tehnyt hankejohtajan hankintapäätöksestä myös hankintaoikaisua koskevan vaatimuksen Tampereen kaupungille. Hankintaoikaisua koskeva päätös toimitetaan markkinaoikeudelle.

Hankinta oli julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) (jäljempänä Hankintalaki) mukainen kansallinen hankinta. Menettelyn luonne oli avoin menettely.

Hankintailmoitus julkaistiin Hilmassa 29.11.2024 (2024–151388) ja tarjouspyyntöasiakirjat olivat kenen tahansa saatavilla Buildercom-palvelussa.

Hankintapäätöksen, hankejohtaja 20.1.2025 § 6, mukaan urakkasopimus Mustanlahden sataman aallonvaimenninlaiturien ST-urakan hankinnasta tehdään Suomen Laiturikauppa Oy:n (26722274-9) kanssa.

Valittajan vaatimuksena on tiivistäen, että Hankintayksikkö (Tampereen kaupunki, Tilaaja) kumoaa hankintayksikön tekemän hankintapäätöksen ja velvoittaa hankintayksikön korjaamaan virheellisen menettelynsä siten, että Suomen Laiturikauppa Oy:n (26722274-9) ja Marinetek Finland Oy:n (2222895-4) tekemät tarjoukset hylätään. Reittitiimi Oy:n (1747694-5) tarjous on hankintapäätöksellä hylätty tarjouspyynnön vastaisena. Jäljelle jäävä A-Laiturit Oy:n (0911899-6) jättämä tarjous olisi ainoa tarjouspyynnön mukainen tarjous.

Vaatimuksenaan valittaja esittää muun muassa, että Hankintayksikkö:

”kumoaa Hankintayksikön käsillä olevassa hankinnassa tekemän hankintapäätöksen ja velvoittaa Hankintayksikön korjaamaan virheellisen menettelynsä siten, että Suomen Laiturikauppa Oy:n ja Marinetek Finland Oy:n tekemät tarjoukset hylätään;”

Vaatimuksensa perusteena valittaja esittää lyhyesti kiteytettynä väitteitä, että vain valittajalla on riittävä osaaminen määrittellä, tarjota ja valmistaa hankintayksikön vaatimusmäärittelyn mukaisia aallonvaimenninlaitureita. Valittaja väittää, että sekä Suomen Laiturikauppa Oy (Y-2672274-9) että Marinetek Finland Oy (Y-2222895-4) ovat tarjouksissaan antaneet vääriä tietoja siitä, että tarjoamissaan ST-urakoissa rakennettaisiin vaatimusmäärittelyn mukaiset aallonvaimenninlaiturit. Valittaja väittää, että Suomen Laiturikauppa Oy:n ja Marinetek Finland Oy:n tarjoamat ST-urakat eivät täytä Hankintayksikön asettamia vaatimuksia. Erikseen ja toistetusti valituksessa väitetään, että sekä Suomen Laiturikauppa Oy että Marinetek Finland Oy ovat antaneet hankintayksikölle totuutta vastaamattomat vakuutukset, eivätkä edes kykene osoittamaan tarjoustensa olevan vaatimusten mukaisia. Toisaalta

valittaja perustelee, että Hankintayksikölläkään ei ole osaamista eikä asiantuntemusta arvioida tarjouksia eikä tarjousten paikkansapitävyyttä.

Väite, että vain yhdellä toimijalla, valittajalla, olisi kyky ja taito määritellä vaatimuksia, arvioida tarjouksia ja rakentaa aallonvaimenninlaitureita ei pidä paikkaansa. Hankintayksikkö oli ennen hankintaan ryhtymistä toteuttanut markkinakartoituksen, jonka yhteydessä viideltä tunnetulta suomalaiselta satamarakenteita urakoivalta yritykseltä kysyttiin kirjallisesti aikataulullisia ja teknistä mahdollisuutta toteuttaa Mustanlahden suulle rakennettavat aallonmurtajarakenteet kiinteinä pohjaan paalutettuina laiturirakenteina. Neljän kiinnostuneen urakoitsijan kanssa tehtiin paikan päällä lisäksi kohdekatselmus. Urakoitsijoiden arvioissa aallonmurtajien rakennuspaikka katsottiin teknisesti erittäin vaikeasti toteutettavaksi, koska ainoa maareitti rakennuspaikalle kulkee Särkänniemen huvipuistoalueen läpi, jossa läpikulku on hyvin rajoitettua ja kesäkuukausina huvipuiston aukioloaikoina käytännössä mahdotonta. Katselmuksissa urakoitsijat nostivat esiin mahdollisuuden Mustanlahden aallonmurtajien toteuttamisesta kelluvina aallonvaimenninrakenteina, joiden asentaminen rakennuspaikalle olisi huomattavasti pysyviä laiturirakenteita helpompaa. Tämän jälkeen hankintayksikkö konsultoi johtavia suomalaisia laituri- ja satamarakenteisiin erikoistuneita suunnittelijoita ja konsultteja, jotka totesivat kelluvien aallonvaimenninlaiturien olevan toteuttamiskelpoinen vaihtoehto, mutta jonka ominaisuudet tulisi erikseen suunnitella erityisesti kyseessä olevan rakennuspaikan vaativiin tuuli- ja jääolosuhteisiin sopiviksi. Näistä syistä hankintayksikkö päätti toteuttaa hankinnan kelluvina aallonvaimenninrakenteina ja ST-urakkana, jossa hankittavat rakenteet voitaisiin suunnitella urakoitsijan kanssa yhteistyössä ja hankintayksikön valvonnassa olosuhteita vastaaviksi.

Hankintayksikkö on ennen hankintaprosessin aloittamista konsultoinut useita johtavia suomalaisia asiantuntijoita ja urakoitsijoita, jotka ovat erikoistuneet sekä aallonmurtajien että erityisesti kelluvien aallonmurtajalaitureiden suunnitteluun ja toteuttamiseen. Lisäksi on kartoitettu kelluvan laituriratkaisun yleistä soveltuvuutta kyseessä olevan rakennuspaikan erittäin vaativiin olosuhteisiin. Näiden selvitysten perusteella hankintayksikkö on määrittänyt lähtökohdat ja vähimmäisvaatimukset tekemälleen ST-urakkana toteutettavalle hankinnalle.

Hankintayksikkö on tutustunut huolellisesti saamiinsa tarjouksiin ja pyytänyt lisäksi kirjallisella selonottomenettelyllä tarkennuksia tarjousten sisällöstä. Selonottomenettelyssä hankintayksikkö pyysi tarjoajia yksinkertaisen taulukon avulla sitoutumaan tarjouspyynnössä laitureilla asetettuihin teknisiin vaatimuksiin. Taulukkoon oli kerätty yhteen kaikki tarjouspyynnössä laiturirakenteisiin kohdistetut tekniset vaatimukset, eikä se sisältänyt mitään uusia tai alkuperäisestä tarjouspyynnöstä poikkeavia vaatimuksia. Tällä hankintayksikkö halusi varmistaa, että tarjoaja on ymmärtänyt ja sitoutunut toteuttamaan laiturit teknisten vaatimusten mukaisina. Lisäksi hankintayksikkö pyysi tarjoajilta lyhyttä laskelmaa ja selvitystä tarjoamiensa laiturirakenteiden aallonvaimennuskyvystä rakennuspaikan olosuhteissa. Tällä hankintayksikkö pyrki varmistamaan sen, että tarjoajilla on käytössään tarvittavat edellytykset ja resurssit laiturirakenteiden vaatimaan tekniseen mitoittamiseen ST-urakan aikana. Saatujen tarjousten ja pyydettyjen tarkennusten perusteella ei ole ilmennyt mitään sellaista, jonka perusteella hankintayksikkö olisi voinut hylätä tai olisi velvollinen hylkäämään Marinetek Finland Oy:n tai Suomen laiturikauppa Oy:n antamat kelluvia aallonmurtajalaitureita koskevat tarjoukset.

Tehtyjen etukäteisselvitysten ja saatujen tarjousten perusteella hankintayksikön on todettava, että tämän oikaisuvaatimuksen tekijän esittämät väitteet muiden toimijoiden antamista tarjouksista vaikuttavat yritykseltä rajoittaa vapaata kilpailua.

1. Vastineet valituksessa esitettyihin väitteisiin

Seuraavaksi esitetään ensin *kursiivilla* valituksen kohdat, joista Hankintayksiköllä on valituksesta poikkeava näkemys sekä sen jälkeen kohdittain Hankintayksikön vastine kohdan väitteeseen:

1.

” Tarjouskilpailun voittaneen Suomen Laiturikauppa Oy:n ja toiselle sijalle tulleen Marinetek Finland Oy:n tarjoukset ovat olleet sekä tarjouspyynnön vastaisia että hinnaltaan poikkeuksellisen alhaisia. Tämän takia Hankintayksikön olisi tullut hylätä nämä tarjoukset ja Hankintayksiköllä on ollut velvollisuus sulkea nämä tarjoajat tarjouskilpailun ulkopuolelle.”

Yksi tarjous (Reittitiimi Oy Y-tunnus 1747694-5) hylättiin, koska se ei ollut teknisten vaatimusten mukainen. Suomen Laiturikauppa Oy:n ja Marinetek Finland Oy:n tarjoukset olivat tarjouspyynnön mukaisia eikä niitä hylätty. Tarjouspyynnön mukaisuus varmistettiin vielä selonottomenettelyllä, josta ilmoitettiin ennalta tarjouspyynnössä ja jälkeen hankintapäätöksessä. Reittitiimi Oy:n tarjous täysin teräsrakenteisesta, pysyvästi vedenpinnan alapuolelle ankkuroitavasta kelluvasta vaimenninrakenteesta oli innovatiivinen ja uusi, mutta se ei ollut alkuperäisen tarjouspyynnön teknisten vaatimusten mukainen, jossa laiturilta vaadittiin raskasbetoniponttoonirakennetta, ja lisäksi tarjous ei sisältänyt pyydettyä laiturirakenteiden varustelua. Tämän lisäksi ehdotus oli prototyyppi, jonka toimivuutta aallonvaimentimena ei ole koskaan testattu käytännön olosuhteissa. Näistä syistä hankintayksikkö hylkäsi Reittitiimi Oy:n tarjouksen, jonka hinta oli 1 034 000,00 euroa. Kolmesta tarjouspyynnön mukaisesta tarjouksesta kaksi oli puolen miljoonan euron hintaluokassa (Suomen laiturikauppa Oy 499.558, 00 euroa ja Marinetek Finland Oy 565.523, 32 euroa) kun taas valittajan tarjous oli yksinään poikkeuksellisen kallis (1.375.031,00 euroa). Valituksessa esitetty väite ei pidä paikkaansa.

2.

” A-Laiturit voi varmuudella sanoa, etteivät Suomen Laiturikauppa Oy:n ja Marinetek Finland Oy:n tarjoamat aallonvaimenninlaiturit täytä Hankintayksikön asettamia vaatimuksia. Sellaisia ei ole myöskään mahdollista toimittaa kyseisten tarjoajien tarjoamilla hinnoilla.”

Suomen Laiturikauppa Oy:n ja Marinetek Finland Oy vakuuttivat tarjoustensa olevan tarjouspyynnön mukaisia. Hankintayksikkö voi luottaa tarjouksessa annettuihin tietoihin. Valituksessa A-Laiturit Oy toteaa julkisten hankintojen oikeusperiaatteen, että ”Hankintayksiköllä on periaatteellinen oikeus luottaa tarjoajien antamiin sitoumuksiin.”

3.

” Hankintayksikkö ei ole voinut tarkistaa ja varmistaa jätettyjen tarjousten tarjouspyynnön mukaisuutta. Hankintayksikkö on hyväksynyt tarjoukset hankintamenettelyssä pelkästään sillä perusteella, että tarjoajat ovat vakuuttaneet tarjousten eli käytännössä toimitettavien aallonvaimenninlaitureiden olevan Hankintayksikön asettamien vaatimusten mukaiset. On selvää, ettei Hankintayksiköllä ole minkäänlaista varmuutta siitä, että annetut sitoumukset pitävät tosiasiasa paikkansa.

Toisaalta on selvää, että hankintasopimusta ei kuitenkaan saa tehdä eikä hankintasopimusta saa toteuttaa, jos jälkeen päin havaitaan, että tarjoajan tarjous ei ole ollut tarjouspyynnön mukainen. ”

Julkisia hankintoja koskevan vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tarjoaja kantaa vastuun siitä, että sen tarjous on tarjouspyynnön vaatimusten mukainen. Tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun periaate taas lähtökohtaisesti edellyttää, että tarjouksia arvioidaan sellaisina kuin ne on toimitettu hankintayksikölle tarjousten jättämiselle asetettuun määräaikaan mennessä. Hankintayksiköllä on oikeus luottaa siihen, että tarjoajan tarjouksessaan ilmoittamat tiedot pitävät paikkansa, ellei sillä ole perusteltua syytä muuta epäillä. Tarjouksissa ja selonottomenettelyssä saaduissa tiedoissa ei ole ollut sellaista, jonka perusteella hankintayksiköllä olisi ollut aihe epäillä esitettyjen tietojen paikkansapitävyyttä.

Kyseessä on ST-urakka, jossa aallonvaimenninlaiturit suunnitellaan ja rakennetaan urakasopimuksen allekirjoituksen jälkeen. Tarjouspyynnössä määriteltiin ST-urakka: ”ST-urakalla tarkoitetaan tässä yhteydessä urakkamuotoa, jossa urakoitsija vastaa koko rakennusprosessista eli suunnittelusta ja rakentamisesta siten, että lopputuloksena tilaajalle luovutetaan tilaajan antamien lähtötietojen mukaiset aallonvaimenninlaiturit täysin valmiina paikoilleen asennettuna.”

Urakkaohjelmassa ST-urakan luonnetta vielä täsmennettiin: ”Urakka on kokonaishintaperusteinen ST-urakka. Urakkaan sisältyvät tilaajan asemapiirroksen mukaisten kahden kelluvan aallonvaimenninlaiturin suunnittelu ja rakentaminen Tampereen Mustanlahden sataman suulle Näsijärven etelärannalle. ST-urakan kokonaishinnan tulee sisältää kaikki työt, hankinnat ja velvoitteet sekä kaikki muut kustannukset, jotka tämän sopimuksen mukaan kuuluvat urakoitsijalle ja jotka ovat tarpeen urakkaan kuuluvan tehtävän suorittamiseksi ja suunnitelmien mukaisen lopputuloksen saavuttamiseksi. Urakan toteutuksessa noudatetaan Suomen lakeja ja asetuksia sekä suomalaisen viranomaisen antamia ohjeita ja määräyksiä.”

Hankintayksikkö päätyi suorittamansa markkinakartoituksen ja asiantuntijoiden konsultointien perusteella hankinnan toteuttamiseen ST-urakkana, jossa hankittavat aallonvaimenninrakenteet voidaan suunnitella urakoitsijan kanssa yhteistyössä ja hankintayksikön valvonnassa rakennuspaikan olosuhteita vastaaviksi. Hankintayksikkö on avannut urakkamuodon valintaprosessia tarkemmin kohdassa *Johdanto*.

Urakasopimusasiakirjat ja niiden pätevyysjärjestys on Urakkaohjelman kohdassa 7.2. Sen mukaisesti sovelletaan Rakennusurakan yleisiä sopimusehtoja YSE 1998.

Hankintayksikkö (Tilaaja) varmistaa urakkasuorituksen toteutumista ja valvoo, että suoritteet saadaan urakka-asiakirjojen ja urakasopimuksen mukaisesti.

Ensimmäisessä vaiheessa (Urakkaohjelma 10.1.1 Laskutus) Tilaaja hyväksyy suunnitelmat. Mikäli suunnitelmat eivät vastaa Tilaajan vaatimuksia, urakkasuoritusta ei vastaanoteta eikä suorite ole laskutuskelpoinen.

4.

”Valituksen kohteena oleva hankintapäätös on hankintalain vastainen ja Hankintayksikön noudattama hankintamenettely on ollut julkisissa hankinnoissa noudatettavien periaatteiden vastainen ja virheellinen.”

Hankintayksikkö kiistää väitteen kaikilta osin. Hankintaprosessi on ollut kaikilta osin hankintalain mukainen ja menettelyt sekä asiakirjat ovat julkisissa hankinnoissa noudatettavien periaatteiden mukaisia ja virheettömiä. Tarjouspyyntö on ollut riittävän yksityiselitteinen ja selvä tuottaakseen yhteismitallisia ja vertailukelpoisia tarjouksia.

5.

”Muutoksenhakijan mukaan tarjouskilpailun voittanut tarjous ja toiseksi sijoittunut tarjous eivät täytä tarjouspyynnössä asetettuja aallonvaimenninlaitureille asetettuja teknisiä vaatimuksia. A-Laiturit toteaa, että tältä osin Suomen Laiturikauppa Oy ja Marinetek Finland Oy ovat lisäksi antaneet Hankintayksikölle totuutta vastaamattomat vakuutukset. A-Laiturit on myös varma siitä, etteivät tarjoajat kykene osoittamaan, että niiden tarjoukset ovat alla esitettyjen vaatimusten osalta vaatimustenmukaisia.”

Lähtökohtaisesti Hankintayksikön pitää voida luottaa saatuihin tarjouksiin sekä siihen, että hankintaprosessissa osapuolten antama tieto on totta. Hankintayksikkö on pyrkinyt selvittämään tarjoajien soveltuvuutta ts. kykyä pyytämällä tarjoajilta asiasta tietoja ja todistuksia. Muun muassa Suomen Laiturikauppa Oy on esittänyt Rakentamisen Laatu RALA ry:n pätevyystodistuksen Vesirakennustyöt merellä ja sisävesillä, Rantarakentaminen (23.5), Luotettava kumppani -raportin sekä referenssejä.

Todetaan vielä, että tähän ST-urakkaan sisältyy kymmenen vuoden takuu-aika ja sitä seuraava kymmenen vuoden huoltosopimusaika, jotka osaltaan osoittavat laatuvaatimuksia.

6.

”A-Laiturit korostaa, että ei ole mitenkään taloudellisesti mahdollista toteuttaa Hankintayksikön asettamien vaatimusten mukaista hankintaa niillä hinnoilla, joita Suomen Laiturikauppa Oy ja Marinetek Finland Oy ovat tarjonneet. Tarjotut hinnat eivät vastaa markkinahintoja ja tarjoukset ovat siten hinnaltaan poikkeuksellisen alhaiset.”

Hankintaprosessin aikana ei tullut esille Suomen Laiturikauppa Oy:n ja Marinetek Finland Oy:n taloustiedoissa mitään hälyttävää. Taloustiedot on tarkastettu Luotettava kumppani -raporteilta. Tarjosten yhteydessä tarjoajat toimittivat tarjouspyynnön mukaisesti täytetyn hinnoiteltavan määräluettelon, jossa tarjoajat antoivat yksikköhinnat merkittävimmistä urakassa käytetyistä rakenneseosista ja materiaaleista. Hinnoitellut määräluettelot eivät olleet täydellisiä, eikä niiden yhteenlaskettu kokonaishinta sellaisenaan vastannut tarjoajien antamaa vertailukelpoista kokonaishintaa, mutta annettujen yksikköhintojen perusteella hankintayksikkö pystyi arvioimaan ja vertailemaan yksikkökustannuksia kaikkien

hyväksytyjen tarjousten kesken. Vertailuissa kaksi annettua tarjousta vastasivat kokonaishinnaltaan ja yksikköhintojen osalta melko hyvin toisiaan (Suomen Laiturikauppa Oy ja Marinetek Finland Oy) ja yksi tarjouksista oli muita huomattavasti kalliimpi (A-laiturit) erityisesti vertailukelpoisen kokonaishinnan ja tarjottujen ponttooniyksiköiden yksikköhintojen osalta. Hankintayksikkö on tietoinen siitä, että A-laiturien tarjoamaa ponttoonirakennetta ei ole alun perin kehitetty aallonvaimentajaksi, vaan osaksi kelluvaa raskaiden ajoneuvojen vesistöylityksissä käytettävää siltarakennetta, jonka kantavuus- ja kansirakenteen kestävyysvaatimukset ovat täysin erilaiset aallonvaimenninrakenteisiin verrattuna, eikä rakennetta ei ole optimoitu tai erikseen suunniteltu Hankintayksikön rakennuskohteen tarpeisiin. Hankintayksikkö ei ole hankkimassa raskaita hyötykuormia kantavaa kelluvaa siltarakennetta, vaan on tarjouspyynnössään pyytänyt tarjousta kelluvista aallonvaimenninrakenteista, jotka täyttävät tarjouspyynnössä annetut tekniset vaatimukset rakennuspaikan olosuhteissa. Hankintayksikkö on tietoinen siitä, että A-laitureiden tarjoamaa rakennetta voidaan käyttää ja se täyttää kaikki tarjouspyynnön tekniset vaatimukset, mutta samalla hankintayksikkö ei katso voivansa valita perusominaisuuksiltaan vaatimukset selvästi ylittävää tuotetta, jos sen kokonaishinta Tampereen kaupungille nousee muiden tarjoajien antamia tarjouksia, mutta samalla tekniset perusvaatimukset täyttäviä tarjouksia huomattavasti korkeammaksi.

7.

“A-Laiturit pitää täysin selvänä sitä, ettei hankinnan kohteena olevaa toimitusta ole mahdollista suorittaa Suomen Laiturikauppa Oy:n tai Marinetek Finland Oy:n tarjoamilla hinnoilla. Siten Suomen Laiturikauppa Oy:n ja Marinetek Finland Oy:n tarjoukset joko eivät ole tarjouspyynnön mukaisia tai sitten tarjotut hinnat ovat poikkeuksellisen alhaiset, ettei hankinnan kohteena olevaa toimitusta ole mahdollista tehdä tarjotuilla hinnoilla.” Lisäksi valituksessa esitetään, että sekä esille Suomen Laiturikauppa Oy:n ja Marinetek Finland Oy:n tarjoukset tulisi hylätä koska:

”

1. Tekniset vaatimukset:

Aallonvaimenninlaituri ei täytä tarjouspyynnössä esitettyjä kyljen kestävyysvaatimuksia.

2. Hinnaltaan poikkeuksellisen alhainen:

Tarjotulla hinnalla (499.558,00 euroa) ei ole mahdollista valmistaa tarjouspyynnön mukaisia ponttoneita, joiden kylki kestää kohdistuvat jääpaineet. Betonimassa ja raudoituksen määrä on huomattavan suuri verrattuna tavanomaisiin aallonmurtoponttoneihin. Aallonmurtajan pelkkien ponttonien massa on 470 000 kg, jolla päästään tarjouspyynnössä vaadittuihin seinämävahvuuksiin sekä kestävyys- ja aallonmurtovaatimuksiin.”

Hankintayksikkö toistaa aiemmin esittämänsä, että ST-urakassa aallonvaimenninlaiturit suunnitellaan ja rakennetaan urakkasopimuksen jälkeen Hankintayksikön (Tilaaajan) vaatimuksia vastaavasti. Suomen Laiturikauppa Oy:n tai Marinetek Finland Oy:n tarjoukset eivät ole poikkeuksellisen alhaiset, vaan A-Laiturit Oy:n tarjous on poikkeuksellisen kallis. Suomen Laiturikauppa Oy:n tai Marinetek Finland Oy:n tarjouksia ei ole syytä hylätä. A-

Laiturit tarjosi vaatimukset ylittävää kokonaisuutta ja laatua. Hankintayksiköllä on oikeus määrittellä hankinnan kohde ja sen tekniset vaatimukset tarpeitaan vastaavaksi.

8.

”Koska on oletettavaa, ettei Hankintayksiköllä ymmärrettävästi ole sellaista asiantuntemusta, jota laskelmien sisällön ja niiden oikeellisuuden tarkastaminen edellyttää, on nämä laskelmat toimitettava tätä koskevan asiantuntemuksen omaavalle puolueettomalle taholle.”

Hankintayksikkö itse määrittelee hankinnan kohteen ja on vastuussa hankinnan laatutasosta. Hankinnan on valmistellut laaja-alaisen osaamisen omaava työryhmä.

9.

”A-Laiturit, vedoten omaan pitkäaikaiseen kokemukseen, erittäin huomattaviin taloudellisiin panostuksiin tuotekehityksessä sekä A-Laiturien itsensä suorittamiin laskelmiin, on varma, etteivät Suomen Laiturikauppa Oy ja Marinetek Finland Oy omaa sellaisia laskelmia, joilla se voisi edellä kuvatulla tavalla osoittaa tarjoutensa tarjouspyynnön mukaisuus ja tuotteidensa vaatimustenmukaisuus. Suomen Laiturikauppa Oy:n ja Marinetek Finland Oy:n tarjoamat tuotteet eivät täytä Hankintayksikön asettamia vaatimuksia.”

Kaikki tarjoajat toimittivat tarjouksensa yhteydessä tarjouspyynnössä pyydetyn liitteen ”Alustava rakennussuunnitelma”. Väitteen tarkoittamia laskelmia ei ole vaadittu toimitettavaksi tarjouksen liitteenä Tarjouspyynnön kohdassa 5. Tarjouksen muoto ja sisältö ei myöskään tarjouslomakkeella eikä Tarjouspyynnön liitteessä A5 Sovellettavat vähimmäisvaatimukset.

Todetaan vielä kertauksena, että kyse on ST-urakasta. Urakkaohjelmassa 3.2.7 Urakkarajat määrätään pääurakoitsijalle kuuluvia töitä mm: Aallonvaimenninlaiturien kelpoisuus on osoitettava tilaajalle laskelmin. Laskelmat kuuluvat siis urakkasisältöön ja ne laaditaan ST-urakan suunnitteluvaiheessa. ST-urakassa ei ole tarkoituksena etsiä valmista jo valmistettua tuotetta tavarahankintana, vaan urakkasuoritukseen kuuluu suunnittelu. Suunnittelutarvetta on kuvattu aiemmissa vastauksissa.

Tarjosten perusteella arvioituna Suomen Laiturikauppa Oy:n ja Marinetek Finland Oy:n tarjoukset täyttävät vaatimukset ja tämä on myös selvennetyllä varmistettu.

Tarjouksen selvennetyksissä tiedusteltiin tarjoajilta muun muassa, että

- voitteko osoittaa laskelmin tai mallinnuksin aallonvaimenninlaiturien vaimentavan keskiaallon korkeuden 1,1 metristä korkeintaan 0,35 metriin, mikä on venesatamissa sallittu korkeus
- voitteko osoittaa laskelmin tai mallinnuksin, mille tasolle tarjoamanne aallonvaimenninlaituri vaimentaa maksimiaallonkorkeudeltaan 1,8 x 1,1 = 1,98 m korkuisen aallon laiturin suojan puolella.

10.

”Tämän perusteella on myös mahdollista todentaa se, ettei Hankintayksikön vaatimusten mukaisia aallonvaimenninlaitureita ole mahdollista toimittaa Suomen Laiturikauppa Oy:n ja Marinetek Finland Oy:n – ainakaan

markkinaehtoisesti – tarjoamalla hinnoilla. Tarjotut hinnat joko koskevat tuotteita, jotka eivät ole vaatimustenmukaisia tai sitten tarjoajat ovat sitoutuneet toimittamaan tuotteensa niin poikkeuksellisen alhaisella hinnalla, mikä ei käytännössä ole mahdollista.”

Hankintayksikkö toistaa aiemmin esille tuodusti, että hankintayksikkö luottaa annettujen tarjousten tietoihin ja odottaa saavansa tarjouksen mukaisen urakkasuorituksen tarjouksen mukaisella hinnalla.

2. Vastineet valittajan 6.2.2025 valituksen täydennykseen

11.

”Hankintayksikkö on tarjouspyynnön perusteella katsonut, että kyseessä olisi kansallisen kynnyсарvon ylittävä, mutta EU-kynnyсарvon alittava kansallinen hankintamenettely. Tosiassiallisesti Hankintayksikkö ei ole suorittanut markkinakartoitusta eikä myöskään laskenut hankinnan ennakoitua arvoa.”

Hankintayksikkö on suorittanut markkinakartoitusta aiemmissa kohdissa sanotulla tavalla. Hankintayksiköllä on kokemusta 20 sataman tai pienvenesataman hallinnoinnin ja laiturihankintojen kautta. Hankintayksiköllä on myös käsitys vallitsevasta hintatasosta voimassa olevan Satama-alueiden ja muiden alueiden laituriteiden sekä satamatarvikkeiden hankinnan puitejärjestelyn kautta, vaikka kyseiset tuotteet eivät ole samoja kuin mitä ST-urakka tuottaa. Hankinnan ennakoitu arvonlisäveroton kokonaisarvo sinä ajankohtana, jolloin hankintailmoitus on toimitettu julkaistavaksi, oli rakennusurakoiden kansallisen kynnyсарvon (150.000 euroa) ylittävä, alle 1 miljoonaa euroa alv 0%.

Edellä sanottu puitejärjestely on muun muassa betoniponttonilaitureista tavarahankintana, mutta tässä hankinnassa on kyse järeistä aallonvaimenninlaitureista, jotka suunnitellaan ja rakennetaan kyseisen kohteen vaatimuksia vastaavaksi. Kohteessa tulee hankittavaksi myös betoniponttonilaitureita satamalaitureiksi, mutta niitä voidaan hankkia vasta, kun aallonvaimenninlaiturit saadaan sataman suojaiksi.

12.

”A-Laiturit katsoo, että kyseessä on pääassiallisesti tavarahankinnasta, jonka ennakoitu arvo ylittää 1.000.000 euroa. Joka tapauksessa alinkin jätetty tarjous – joskin hinnaltaan poikkeuksellisen alhainen – on noin 500.000 euroa lisättynä arvonlisäverolla. Tämän perusteella A-Laiturit katsoo, että tähän hankintamenettelyyn olisi pitänyt soveltaa EU-hankintoja koskevaa sääntelyä.”

Valittajan väärinkäsitys käy ilmi valituksen sisällöstä. Kyseessä on hankintalain mukainen kansallinen hankinta, jossa rakennusurakoiden kansallinen kynnyсарvo on 150.000 euroa ja EU-kynnyсарvo 5.538.000 euroa. Hankintanimikkeistön CPV-koodi on Satamalaiturien rakennustyöt (45241100).

Hankintayksikkö on ennen hankintaprosessin aloittamista konsultoinut useita johtavia suomalaisia asiantuntijoita ja urakoitsijoita, jotka ovat erikoistuneet sekä aallonmurtajien että erityisesti kelluvien aallonmurtajalaitureiden suunnitteluun ja toteuttamiseen. Lisäksi on kartoitettu kelluvan laituriratkaisun yleistä soveltuvuutta kyseessä olevan rakennuspaikan erittäin vaativiin olosuhteisiin. Näiden selvitysten perusteella hankintayksikkö on määrittänyt lähtökohdat ja vähimmäisvaatimukset tekemälleen ST-urakkana toteutettavalle hankinnalle. Hankintayksikkö päätti toteuttaa hankinnan kelluvina aallonvaimenninrakenteina ja ST-urakkana, jossa hankittavat rakenteet voitaisiin suunnitella urakoitsijan kanssa yhteistyössä ja hankintayksikön valvonnassa olosuhteita vastaaviksi.

13.

”Koska A-Laiturit katsoo, että Hankintayksikön hankinnassa on noudettava odotusaikaa, mistä Hankintayksikkö näyttäisi olevan eri mieltä, on perusteltua vaatia, että markkinaoikeus kieltää Hankintayksikköä tekemästä hankintasopimusta”

Hankintayksikkö on noudattanut 14 päivän muutoksenhakuaikaa. Hankintayksikkö on antanut väliaikaisen kirjallisen sitoumuksen siitä, ettei hankintapäätöstä panna täytäntöön niin kauan kuin asia on markkinaoikeudessa vireillä.

14.

”Tämän lisäksi A-Laiturit katsoo, että Suomen Laiturikauppa Oy:n tarjous on niin räikeässä epäsuhdassa joko Hankintayksikön asettamien vaatimusten kanssa tai markkinahintojen kanssa, ettei hankintasopimusta voi panna täytäntöön ilman olennaisia muutoksia. Tämä on hankintalain mukaan kiellettyä. Siten tämänkin perusteella on perusteita kieltää Hankintayksikköä tekemästä hankintasopimusta.

Hankintayksikkö on vastannut väitteeseen aiemmissa kohdissa. Väite, että Suomen Laiturikauppa Oy:n tarjous ei täyttäisi vaatimuksia tai ei olisi markkinahintainen, ei pidä paikkaansa.

15.

”Lisäksi A-Laiturit katsoo, että jos Suomen Laiturikauppa Oy kuitenkin sitoutuisi siihen, ettei olennaisia muutoksia teknisiin vaatimuksiin tai hintaan tehtäisi, on varmaa, ettei Suomen Laiturikauppa Oy selviydy hankintasopimuksen velvoitteista. Tarjotulla hinnalla ei ole mahdollista toimittaa tarjouspyynnön mukaisia aallonvaimenninlaitureita. On selvää, että tästä tulisi aiheutumaan myös Hankintayksikölle huomattavia lisäkustannuksia ja ajan viivettä sekä merkittävää haittaa yleiselle edulle. On selvää, että tällainen toiminta aiheuttaisi erittäin suurta haittaa myös Valittajan oikeuksille.”

Hankintayksikkö katsoo saamiensa tarjousten olevan antajiaan sitovia ja lähtökohtaisesti odottaa saavansa tarjouksen mukaisen urakkasuorituksen tarjouksen mukaisella hinnalla.

3.Lopuksi

Edellä mainituilla perusteilla Hankintayksikkö ei ole menetellyt hankinnassaan valittajan esittämin tavoin hankintasäännösten vastaisesti. Valitus on näin ollen hylättävä.

Tampereen kaupunki on aiemmin toimittanut markkinaoikeudelle johtaja, kaupunkiympäristön palvelualue 10.2.2025 § 26 päätöksellä annetun väliaikaisen kirjallisen sitoumuksen siitä, ettei hankintapäätöstä panna täytäntöön niin kauan kuin asia on markkinaoikeudessa vireillä.

Tampereella 20.2.2025

Tampereen kaupunki

Asiamiehenä

Katja Korhonen, juristi

Konsernihallinto, lakiasiainyksikkö

Liitteet: Markkinaoikeuden pyytämät selvitykset (lähetetty hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköisen asiointipalvelun kautta)